

wildbeheereenheden in Groningen

Bestuur FBE Groningen
info@fbegroningen.nl
Holtkampen 1
9481 JT Vries

C.c. Groninger WBE's, Wim Haasken, KNJV, NOJG, VHR

7 juli 2020

Geachte heer F.H. Wiersma, beste Koos,

Op donderdag 4 juni 2020 heeft de FBE Groningen het concept Faunabeheerplan Ree 2021-2025 aan ons gepresenteerd. Waarna wij in gezamenlijkheid hebben afgesproken de termijn voor de zienswijze van de WBE's te verlengen naar 13 juli 2020.

De Groninger WBE's (WBEG) hebben zich vervolgens, in deze korte periode, inhoudelijk laten ondersteunen en adviseren door de landelijke belangenorganisaties KNJV, NOJG en de VHR. Vervolgens hebben de 16 Groninger WBE's op 6 juli jl. ingestemd met deze gezamenlijke zienswijze.

Waarbij de Groninger WBE's unaniem concluderen dat het voorliggende concept FBP Ree (versie d.d. 5 juni 2020 en versie 9 juni 2020) en het daarin opgenomen onderzoek door ons in zijn geheel is afgewezen. Wij vinden dat dit plan niet kan rekenen op draagvlak bij de Groninger jagers.

In de bijlagen 1 t/m 6 hebben wij onze zienswijze inhoudelijk gemotiveerd.

De Groninger jagers voelen zich binnen de huidige uitvoeringskaders van het FBP vooral mede-verantwoordelijk. En vinden dat binnen de bestaande beleidskaders de gevoerde strategie uit het huidige FBP ongemotiveerd en zonder een gedegen evaluatie aan de kant wordt gezet. Op basis van o.a. de onderstaande adviezen gaan wij graag in gesprek met het bestuur van de FBE en de auteur van het concept FBP en de auteur van het protocol uitvoering valwildregeling (versie definitief concept: 22-04-2020).

Samenvatting advies:

- Evalueer allereerst zorgvuldig het huidige FBP en betrek hierbij de Groninger WBE's. Bespreek hierbij het huidige provinciale beleid en het juridische kader, waarvan wij nu vinden dat deze in het concept FBP onjuist worden toegepast;
- Hervat het beleid van gericht beheer dat is gebaseerd op het afstemmen van beheermaatregelen op lokale dichtheden;
- Stem lokale verkeersmaatregelen af op weggedeelten waar relatief veel verkeersslachtoffers vallen (wegbeheerder en WBE);
- Neem, net als in andere provincies, structurele maatregelen (gevalideerde aanrijdingen registratie) ter verbetering van de registratie van verkeersongevallen waar reeën bij betrokken zijn;
- Laat een onderzoek van de registraties (data) uitvoeren door deskundigen op het gebied van multivariate analyses, zodat er wetenschappelijk verantwoorde conclusies kunnen worden vastgelegd over de relaties tussen biotoopkenmerken en beheer- en populatiestatistieken;
- Maak voor het bovenstaande realistische werkplannen en zorg voor een deugdelijke financiering om dit mogelijk te maken (periode 5 jaren);
- Volg actief het landelijk onderzoek in opdracht van BIJ12, uitgevoerd door Wageningen Universiteit (WENR);
- Kies nadrukkelijk in het concept FBP voor veel meer zorgvuldigheid, dialoog en samenwerking met de (verschillende)uitvoeringspartners.

We zien uw reactie over onze zienswijze en adviezen met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens de Groninger WBE's,

J.W. Bos

secretaris WBEG / voorzitter WBE Duurswold.

Bijlagen

1. Horen WBE's

Dit is voor het nieuwe FBP een belangrijk element omdat de FBE gehouden is om de WBE's over het plan te horen. En onder 'horen' verstaat de wetgever wel degelijk meer dan alleen een (schriftelijke) hoorzitting. Van de WBE's wordt verwacht een actieve en inhoudelijke inbreng te leveren in het plan. En het FBE bestuur zal zich daarbij ook rekenschap moeten geven over deze adviezen, in het belang van de grondgebruikers en belanghebbenden.

Het belangrijkste artikel is artikel 3.14: Lid 1. Jachthouders met een jachtakte organiseren zich met anderen in een wildbeheereenheid, die de rechtsvorm van een vereniging heeft, ter uitvoering van het door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan en om te bevorderen dat een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, bestrijding van schadeveroorzakende dieren en jacht worden uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders.

Uit de MvT Wildbeheereenheden

In het onderhavige wetsvoorstel hebben de wildbeheereenheden een meer prominente rol gekregen dan in de Flora- en faunawet. Het zijn over het algemeen de wildbeheereenheden die uitvoering zullen geven aan het faunabeheerplan.

- Zij zullen in de praktijk de beheerdaden verrichten op grond van de provinciale ontheffing voor beheer en zij bevorderen dat de aangesloten jachthouders de jacht en de schadebestrijding uitvoeren overeenkomstig het faunabeheerplan en ten dienste van de grondgebruikers.
- Voorts adviseren zij de faunabeheereenheid over de inhoud van de faunabeheerplannen en
- Leveren zij – op basis van tellingen en een afschotregistratie – de gegevens aan ten behoeve van het faunabeheerplan.

2. Uitwerking huidig provinciaal beleid

Op grond van het provinciaal beleid dient het FBP aan de volgende eisen te voldoen:

- Het beheer van reeën in het belang van de verkeersveiligheid te onderbouwen. Daarbij dient in het FBP te worden beschreven en onderbouwd hoe gestreeft wordt het aantal aangereden reeën onder de 7% te houden dan wel te krijgen ten opzichte van de totale populatie.. Uitgangspunt daarbij is dat: Zowel de verkeersintensiteit als ook het aantal reeën in de provincie Groningen zijn toegenomen. Het nieuwe beleid van de Provincie geeft aan dat het percentage aanrijdingen onder de 7% moet worden gehouden, dan wel te krijgen. Dat betekent dat de FBE beleidsvrijheid heeft om variatie aan te brengen zolang zij maar onder de 7% blijft. In het de FBP van Zeeland en Zuid-Holland zie je dat er ook met zo'n grenswaarde wordt gewerkt en dat er per WBE wordt gekeken wat een wenselijke situatie is.
- Ethisch is het niet uit te leggen dat een bestaande situatie waarbij een gezonde populatie reeën aanwezig is, het aantal aanrijdingen beperkt is en er dan voor wordt gekozen om een populatie te laten groeien dan leidt dit onherroepelijk tot meer aanrijdingen, en op termijn tot een hoger afschot.
- Als er bewust voor wordt gekozen om de populatie te laten groeien dan kan dat alleen maar in overleg met de lokale gebiedspartijen en in afstemming met de Provincie en wegbeheerders. De WBE is daarin nadrukkelijk de gebiedscoördinerende partij.

4. Juridisch kader FBP

Op grond van de Wet Natuurbescherming (Wnb) dient het op te stellen FBP de basis te zijn voor een planmatige en doelmatige aanpak van het reeënbeheer. Uitgaande van het vorenstaande kan moeilijk volgehouden worden dat het voorliggende concept FBP een plan is waarmee **eenduidig** te voeren beleid onderbouwd kan worden zoals bedoeld in de Wnb. Sterker nog het concept FBP roept meer vragen op dan het duidelijk een richting geeft.

In het voorliggende concept FBP ontbreken stappen die in de wettelijke eisen worden gesteld aan een FBP. Deze stappen zijn vaak vanzelfsprekend maar dienen desalniettemin te worden opgenomen in het FBP:

- Artikel 3.12 lid 4 Wnb schrijft voor dat het faunabeheerplan passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren bevat
- Artikel 3.12 lid 5 schrijft voor dat ten behoeve van een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer, het faunabeheerplan wordt onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is.

“Onderbouwd door trendtellingen van de populaties”, is daarin heel belangrijk omdat de FBE dat niet doet (dichtheid) en de uitspraak van de RvS daar juist over gaat. Het is dus goed om toe te werken naar de conclusie van de RvS. (Het is wetenschappelijk misschien relevant om te kijken naar de relatie afschot > dichtheid > valwild, maar de wetgever vraagt een trendtelling / schade).

Gezien het vorenstaande missen wij in ieder geval een duidelijke en afdoende onderbouwing en motivering van de volgende vereisten uit de verordening in het FBP:

- Een onderbouwing als bedoeld in Artikel 3a.19 sub d van de noodzaak van een duurzaam beheer van de in onderdeel c bedoelde soorten, waaronder een onderbouwde verwachting van de belangen als bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, onder 1° tot en met 4°, artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, onder 1° tot en met 3°, artikel 3.10, tweede lid, onderdeel b tot en met h, en artikel 3.17, eerste lid, van de wet die zouden worden geschaad indien niet tot beheer zou worden overgegaan;
- Een beschrijving als bedoel in Artikel 3a.19 sub e van de mate waarin de in onderdeel d bedoelde belangen in de vijf jaren voorafgaand aan het ter goedkeuring indienen van het faunabeheerplan zijn geschaad, inclusief de getroffen beheermaatregelen waaronder het naar soort onderscheiden aantal gedode dieren;

- Een beschrijving als bedoel in Artikel 3a.19 sub g per diersoort van de locatie, periode, aard, omvang en noodzaak van de handelingen die zullen worden verricht om de gewenste stand, bedoeld in onderdeel f, te bereiken, en schade te voorkomen;
- Een onderbouwde inschatting als bedoeld in Artikel 3a.19 sub k van de verwachte effectiviteit van de in onderdeel g bedoelde handelingen;
- Een beschrijving als bedoel in Artikel 3a.19 sub l van de wijze waarop de effectiviteit van de voorgenomen handelingen zal worden bepaald;
- Op bladzijde 43 van het FBP wordt aangegeven dat er geen overzicht is van de ingezette preventieve middelen in Groningen over de periode 2015 – 2019 en dat er kort voor het vaststellen van het plan door de WBE's een quickscan is uitgevoerd naar de toegepaste preventieve maatregelen in de provincie Groningen, waarvan de data zijn opgenomen in een tabel die bij de bijlagen gevoegd is.

5. Technische analyse & voorstel

Het concept faunabeheerplan Ree bevatte in haar eerste versie onjuiste gegevens en rekenfouten. De tweede, gecorrigeerde versie bevat nog steeds onjuiste gegevens en (nieuwe) rekenfouten. Het concept faunabeheerplan Ree blinkt verder uit in ondoorzichtige analyses, en in conclusies die slechts op beperkt betrouwbare gegevens te herleiden zijn. Wetenschappelijk bewijs van de stelling dat afschot leidt tot minder reeën en daardoor tot minder verkeersongevallen is met de gehanteerde cijfers en analysetechnieken niet te leveren. De analyses in het concept faunabeheerplan Ree zijn vooral gericht op het vaststellen van relaties tussen twee variabelen, terwijl het voor betrokkenen duidelijk is dat er vele variabelen van invloed zijn op het verloop van de geregistreerde grootheden.

Ook het voorgestelde onderzoeksplan, om tot statistisch betrouwbaarder conclusies te komen t.a.v. de samenhang tussen afschot en populatieomvang, stuit op bezwaren. In het licht van de onbetrouwbare behandeling van gegevens in het concept faunabeheerplan stuit het experimenteel afschieten van een plaatselijk aanzienlijk deel van de populatie reeën op ethische bezwaren. Ook het experimenteel loslaten van de beheer inspanningen van de afgelopen decennia kan niet worden gezien als een verantwoorde proef om de gezochte conclusies te ondersteunen: zo lang de relatie tussen beheer, populatieomvang en verkeersongevallen door reeën niet wetenschappelijk is vastgesteld, mist zo'n experiment een verantwoorde wetenschappelijke grondslag en zal deze bij een rechterlijke toetsing en een ethische commissie geen stand houden. Het is ook niet waar de wetgever en RvS om vragen.

Het beheren van de reeënpopulatie o.b.v. een streefgetal van maximaal 7% verkeersslachtoffers van de geregistreerde voorjaarsstand is bovendien niet onderbouwd. Deze doelstelling zou er toe leiden dat een WBE met een populatie van 100 reeën en 10 verkeersslachtoffers per jaar over zou moeten gaan tot afschot, terwijl daar zo ongeveer de laagste stand van Nederland voorkomt. Een WBE waar 500 reeën leven, maar waar jaarlijks 30 reeën verkeersslachtoffer worden, zou volgens dit uitgangspunt juist níet over hoeven te gaan tot beheer.

De Groninger WBE's zien niet in hoe deze doelstelling leidt tot het terugdringen van het absolute aantal verkeersslachtoffers in de provincie Groningen.

De WBE's hebben met gericht beheer van geiten de reguliere vervrouwelijking van de Groninger reeënpopulatie kunnen tegenhouden, waardoor de reproductie van de populatie lager ligt dan elders in het land en de populatie al jaren stabiel is. De WBE's zien dan ook veel meer in het continueren van het beleid van de laatste jaren, het verder doorvoeren van een aantal verbeteringen, en een betere analyse van de voorliggende cijfers op basis van multivariate analyses. Bij navraag bij de Provincie moet deze waarde ook niet worden gezien als een streefwaarde maar als een absolute bovengrens.

Het voorstel van de Groninger WBE's is dan ook het faunabeheerplan als volgt aan te passen:

- Hervat het beleid van gericht beheer dat is gebaseerd op het afstemmen van beheermaatregelen op lokale dichtheden
- Continueer de verhoogde beheerdruk op geiten, zodat de vervrouwelijking van de populatie wordt tegengegaan en de reproductie wordt beperkt
- Stem lokale verkeersmaatregelen met gebiedspartijen af op weggedeelten waar relatief veel verkeersslachtoffers vallen.
- Neem structurele maatregelen ter verbetering van de registratie van verkeersongevallen waar reeën bij betrokken zijn
- Laat een onderzoek van de registraties uitvoeren door deskundigen op het gebied van multivariate analyses, zodat er wetenschappelijk verantwoorde conclusies kunnen worden vastgelegd over de relaties tussen biotoopkenmerken en beheer- en populatiestatistieken

6. Ecologische onderbouwing

In de beleidsnota Flora en Fauna 2018 heeft de provincie haar beleid ten aanzien van het beheer van reeën geformuleerd. “Het beheer van reeën staan wij toe in het belang van verkeersveiligheid of indien er onvoldoende draagkracht is voor de populatie. In het verleden is gewerkt met een doelstand van het aantal reeën. Dit laten wij los. Van belang is dat het aantal aangereden reeën niet ongewenst hoog wordt. Zowel de verkeersintensiteit als ook het aantal reeën in de provincie Groningen zijn toegenomen. Het streven is om het aantal aangereden reeën onder de 7% te houden dan wel te krijgen ten opzichte van de totale populatie.”

Reeën komen al decennia in Groningen voor en we kunnen constateren dat het goed gaat met deze vitale populatie. Het beheer van reeën heeft altijd plaatsgevonden op basis van een op draagkrachtmodel, waartoe binnen het provinciale beleidskader nog steeds ruimte geboden wordt, zolang het een bijdrage levert aan de verkeersveiligheid. Zoals ook in het voorliggende faunabeheerplan ree 2021-2025 staat te lezen heeft het beheer de afgelopen planperiode geleid tot een min of meer stabiele situatie met relatief weinig verkeersveiligheidsproblemen. Een conclusie die daaruit getrokken had moeten worden is dat de stabiliteit, mede in het kader van verkeersveiligheid, te prefereren is boven een systeem waarbij afschot wordt verplaatst naar andere delen van de provincie waardoor stabiliteit afneemt en ongetwijfeld migratie en risico's voor verkeer op andere plaatsen gaat ontstaan.

Wij komen hiermee op onze belangrijkste zienswijze op het voorliggende plan.

- Een gedegen evaluatie van de afgelopen beheerperiode had het eerste hoofdstuk van het plan moeten vormen.
- Conclusies en uitgangspunten van het “Beheerplan ree 2021/2025” hadden uit de analyse van de afgelopen beheerperiode moeten komen. Deze waren dan waarschijnlijk heel anders geweest. Het beheer van de afgelopen planperiode was goed en vooral gericht op duurzame stabiliteit mede ter voorkoming van aanrijdingen. (Die waren relatief laag).
- Toch blijken er knelpunten te bestaan ten aanzien van de verkeersveiligheid, die ertoe hebben geleid dat procentueel het aantal aanrijdingen met reeën in Groningen op bepaalde locaties er voor heeft gezorgd dat het provinciaal gemiddeld aantal aanrijdingen boven de 7% is gekomen van de getelde reeën. Het provinciale beleidsplan geeft aan dat dit ongewenst is. Naast een voortzetting van het beheer dat heeft geleid tot een gezonde reeënpopulatie in de provincie die past bij de draagkracht en daarom migratie beperkt (stabiliteit), zou dus extra aandacht moeten komen in die gebieden waar het aantal aanrijdingen met reeën het toelaatbare overschrijdt (RvS onderschrijft een dergelijke benadering).

- Wettelijk dient eerst te worden onderzocht of door de inzet van preventieve maatregelen op die locaties gewenst, dan wel haalbaar en betaalbaar zijn, of op locaties een extra aantallen reductie noodzakelijk is om passages van wegen door reeën te verminderen. Onderbouwing om uitsluitend afschot op die locaties te gaan verhogen voldoet dus niet aan de wettelijke afwegingen die moeten worden gemaakt.
- De gevoerde strategie uit vorige beheerperiode wordt ongemotiveerd opzij gezet en op basis van een visie wordt een beheer nagestreefd wat zich toespitst op nagenoeg uitsluitend die locaties waar op dit moment aanrijdingen plaatsvinden.
- De vele tabellen, grafieken en berekeningen, leveren geen goede basis om dit te onderbouwen en verbloemen dat valide afwegingen ontbreken. Relaties tussen allerhande (niet ter zake doende) factoren worden onderzocht en conclusies worden getrokken. Bepaalde correlaties blijken te bestaan of ontbreken soms. Cijfer-reeksen zijn beperkt en omstandigheden tussen WBE's erg verschillend. Duidelijk blijkt uit de vele tabellen dat de spreiding van gegevens groot is, de reeks van cijfers echter relatief laag.
- Nergens is een analyse waarom de spreiding zo groot is. Het zou namelijk kunnen dat de ene WBE qua biotoop niet te vergelijken is met een andere. Alles wordt op één hoop geveegd waardoor een belangrijke en zeer discutabele aanname gemaakt wordt dat onderlinge WBE's op het punt van biotoop en omstandigheden voor reeën gelijkwaardig zijn. (Optimale omstandigheden als open parklandschap en akkerbouw gebieden worden hiermee als gelijkwaardig behandeld).
- Een duidelijke vaststelling van de vorige beheerperiode is echter dat er een min of meer stabiele situatie in de reeënpopulatie schijnt te zijn ontstaan. Nergens wordt onderbouwd, waarom deze (duurzame en stabiele) vorm van populatiebeheer, die met name migratie beperkend is en daarmee bijdraagt aan verkeersveiligheid, wordt verlaten. Het ontbreekt aan een gedegen analyse van probleem locaties naar mogelijkheden voor preventie van aanrijdingen als voorwaarde om het voorgestelde extra afschot daar te rechtvaardigen.